T009 A HÀM IX (05) Q33-39-Đẳng Pháp-2

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH TAÊNG NHAÁT A-HAØM QUYEÅN 33

Phaåm 39: ÑAÚNG PHAÙP

KINH SOÁ 11

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Tyø-kheo thaønh töïu baûy phaùp, ôû trong hieän taïi thoï laïc voâ cuøng, muoán döùt saïch caùc laäu, cuõng coù theå ñöôïc. Nhöõng gì laø baûy phaùp? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo bieát phaùp, bieát nghóa, bieát thôøi, laïi coù theå töï bieát, laïi coù theå bieát ñuû, laïi bieát vaø ñaïi chuùng, quaùn saùt ngöôøi2. Ñoù goïi laø baûy phaùp. Sao goïi laø Tyø-kheo bieát phaùp? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo bieát phaùp laø chæ Kheá kinh, Kyø-daï, Keä, Nhaân duyeân, Ví duï, Baûn maït, Quaûng dieãn, Phöông ñaúng, Vò taèng höõu, Quaûng phoå, Thoï quyeát, Sinh kinh. Tyø-kheo khoâng bieát phaùp, khoâng bieát möôøi hai boä kinh, ñoù chaúng phaûi laø Tyø-kheo. Vì Tyø-kheo naøy coù theå hieåu roõ phaùp neân goïi laø bieát phaùp. Nhö vaäy, Tyø- kheo hieåu roõ phaùp. Sao goïi laø Tyø-kheo bieát nghóa? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo bieát yù thuù cuûa Nhö Lai, hieåu roõ nghóa saâu, khoâng coù ñieàu gì nghi ngôø. Tyø-kheo khoâng hieåu nghóa, ñoù chaúng phaûi laø Tyø- kheo. Vì Tyø-kheo naøy coù theå bieát nghóa saâu neân goïi laø hieåu nghóa. Nhö vaäy, Tyø-kheo coù theå phaân bieät nghóa. Sao goïi laø Tyø-kheo bieát thôøi nghi? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo bieát thôøi tieát khi neân tu Quaùn thì tu Quaùn, khi neân tu Chæ thì tu Chæ, neân im laëng bieát im laëng, neân ñi bieát ñi, neân tuïng bieát tuïng, neân trao ngöôøi tröôùc lieàn trao cho ngöôøi tröôùc, neân noùi bieát noùi. Tyø-kheo khoâng bieát nhöõng vieäc aáy, khoâng bieát thích hôïp tu Chæ, tu Quaùn, tieán, döøng, ñoù chaúng phaûi laø Tyø- kheo. Tyø-kheo bieát thôøi tieát aáy thì khoâng ñeå maát thôøi cô thích hôïp, ñoù goïi laø bieát tuøy thôøi thích hôïp. Tyø-kheo nhö vaäy laø bieát thôøi nghi. Sao goïi laø Tyø-kheo coù theå söûa mình? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo coù theå töï bieát mình, nay ta coù söï thaáy, nghe, nghó, bieát naøy, coù trí tueä nhö vaäy,3 ñi, böôùc, tieán, döøng thöôøng theo chaùnh phaùp. Tyø-kheo khoâng theå töï bieát thích öùng theo trí tueä maø ra, vaøo, ñi, ñeán, ñoù chaúng phaûi laø Tyø-kheo. Vì Tyø-kheo naøy coù theå töï tu, tieán, döøng ñeàu thích hôïp, ñaây goïi laø töï bieát tu döôõng. Ñoù goïi laø Tyø-kheo töï bieát mình.

1. Paøli, A.VII. 68 Dhammaóóuø (R.iv. 113). Haùn, Trung, kinh 1. 2. Paøli: Dhammaóóuø (bieát phaùp), atthaóóuø (bieát nghóa), attaóóuø (bieát mình), mattaóóuø (bieát tieát ñoä), kaølaóóuø (bieát thôøi), parisaóóuø (bieát ñaïi chuùng), puggalaparoparaóóuø (bieát söï cao thaáp cuûa ngöôøi). Trung, k.1: Tri phaùp , tri nghóa , tri thôøi , tri tieát , tri kyõ , tri chuùng , tri nhaân thaéng nhö . 3. Trung, ibid.: Tyø-kheo bieát mình: “Ta coù tín, giôùi, thí, vaên, hueä nhö vaäy…” Paøli: Bhikkhu attaønaö jaønaøti– ‘ettakomhi saddhaøya sìlena sutena caøgena paóóaøya paæibhaønenaø’ti.

Sao goïi laø Tyø-kheo bieát vöøa ñuû? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo coù theå töï ñieàu hoøa vieäc nguû nghæ, tænh thöùc, ngoài, naèm, kinh haønh, caùch tieán döøng, ñeàu coù theå bieát döøng ñuùng luùc. Tyø-kheo khoâng theå bieát nhöõng vieäc aáy thì chaúng phaûi laø Tyø-kheo. Vì Tyø-kheo naøy hieåu roõ nhöõng vieäc naøy neân goïi laø bieát ñuû. Tyø-kheo nhö vaäy goïi laø Tyø-kheo bieát vöøa ñuû. Sao goïi laø Tyø-kheo bieát vaøo ñaïi chuùng? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo phaân bieät ñaïi chuùng: Ñaây laø doøng Saùt-lôïi, ñaây laø chuùng Baø-la-moân, ñaây laø chuùng Tröôûng giaû, ñaây laø chuùng Sa-moân. Ta neân duøng phaùp naøy môùi thích hôïp vôùi chuùng aáy, neân noùi hay neân im laëng, taát caû ñeàu bieát. Tyø-kheo khoâng bieát vaøo chuùng, ñoù chaúng phaûi laø Tyø-kheo. Vì Tyø-kheo aáy bieát vaøo ñaïi chuùng neân goïi laø bieát vaøo chuùng. Ñoù goïi laø Tyø-kheo bieát vaøo ñaïi chuùng. Sao goïi laø Tyø-kheo bieát caên nguyeân moïi ngöôøi? Tyø-kheo neân bieát coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Hoaëc coù moät ngöôøi muoán ñeán giaø-lam ñeå thaân caän Tyø-kheo; ngöôøi thöù hai khoâng thích ñeán ñoù gaëp gôõ Tyø-kheo. Ngöôøi muoán ñeán trong vöôøn kia, thaân caän Tyø- kheo, laø ngöôøi toái thöôïng. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Moät ngöôøi, tuy ñeán choã Tyø- kheo song khoâng tuøy thích hôïp maø hoûi; ngöôøi thöù hai cuõng khoâng ñeán trong chuøa gaëp Tyø- kheo. Ngöôøi ñeán chuøa kia laø hôn heát. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Moät ngöôøi, ñeán choã Tyø-kheo tuøy thích hôïp maø hoûi; ngöôøi thöù hai, hoï khoâng ñeán choã Tyø-kheo hoûi ñieàu thích hôïp. Ngöôøi ñeán chuøa kia laø ñeä nhaát toái toân, vöôït leân treân ngöôøi kia. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Moät ngöôøi ñeán choã Tyø-kheo heát loøng nghe phaùp; ngöôøi thöù hai khoâng ñeán choã Tyø-kheo, khoâng heát loøng nghe phaùp. Ngöôøi (heát loøng nghe phaùp) kia laø ngöôøi hôn heát. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Coù moät ngöôøi, coù theå quaùn saùt phaùp, thoï trì, ñoïc tuïng; ngöôøi thöù hai, hoï khoâng theå thoï trì, ñoïc tuïng. Ngöôøi coù theå thoï trì kia, laø ñeä nhaát toái thöôïng. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Coù moät ngöôøi nghe phaùp lieàn hieåu nghóa; ngöôøi thöù hai, hoï nghe phaùp maø khoâng hieåu nghóa. Ngöôøi naøy laø toái thöôïng. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai haïng ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Coù moät ngöôøi, nghe phaùp lieàn thaønh töïu phaùp tuøy phaùp; ngöôøi thöù hai, hoï khoâng nghe phaùp, khoâng thaønh töïu phaùp tuøy phaùp. Ngöôøi nghe phaùp kia, thaønh töïu phaùp tuøy phaùp. Ngöôøi naøy laø toái toân ñeä nhaát. Naøy Tyø-kheo, laïi coù hai ngöôøi. Nhöõng gì laø hai? Moät ngöôøi, nghe phaùp coù theå kham nhaãn tu haønh, phaân bieät hoä trì chaùnh phaùp; ngöôøi thöù hai khoâng theå kham nhaãn tu haønh phaùp kia. Ngöôøi coù theå kham nhaãn tu haønh phaùp kia, laø toái toân ñeä nhaát. Gioáng nhö boø coù laïc, do laïc coù toâ, do toâ coù ñeà hoà laø toái toân ñeä nhaát khoâng gì baèng. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, neáu ngöôøi naøo coù theå tu haønh thì ngöôøi naøy laø toái ñeä nhaát, khoâng ai saùnh kòp. Ñoù goïi laø Tyø-kheo quaùn saùt caên nguyeân cuûa ngöôøi. Neáu coù ngöôøi naøo khoâng roõ ñieàu naøy thì chaúng phaûi laø Tyø-kheo. Vì Tyø-kheo kia nghe phaùp, phaân bieät nghóa noù, ñoù laø toái thöôïng. Tyø-kheo nhö vaäy laø bieát quaùn saùt caên nguyeân cuûa ngöôøi. Neáu coù Tyø-kheo naøo thaønh

töïu baûy phaùp naøy, ngay trong hieän phaùp an laïc voâ vi, yù muoán ñoaïn tröø laäu cuõng khoâng khoù khaên. Cho neân, Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän thaønh töïu baûy phaùp naøy. Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 24

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn caây Caáp coâ ñoäc, röøng Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caây Truù ñaïc5 treân trôøi Tam thaäp tam coù goác doïc ngang naêm möôi do-tuaàn, cao moät traêm do-tuaàn, boùng raâm che Ñoâng, Taây, Nam, Baéc naêm möôi do-tuaàn. Trôøi Tam thaäp tam vui chôi nhau ôû ñoù boán thaùng. Tyø-kheo neân bieát, ñeán moät luùc hoa laù caây Truù ñaïc aáy uùa vaøng, rôi ruïng treân maët ñaát. Chö Thieân baáy giôø thaáy ñieàm öùng naøy, taát caû ñeàu hoan hyû, tình vui phaùt sinh: “Caây naøy khoâng bao laâu seõ sinh ra hoa ñaày trôû laïi.” Tyø-kheo neân bieát, ñeán moät luùc hoa cuûa caây naøy taát caû ñeàu rôi ruïng xuoáng ñaát. Baáy giôø, trôøi Tam thaäp tam laïi caøng hoan hyû töï baûo vôùi nhau raèng: “Caây naøy khoâng bao laâu seõ trôû thaønh maøu tro.” Tyø-kheo neân bieát, qua moät thôøi gian nöõa caây aáy lieàn thaønh maøu tro. Luùc naøy, trôøi Tam thaäp tam thaáy caây naøy bieán thaønh maøu tro roài, loøng raát vui möøng töï baûo vôùi nhau raèng: “Nay, caây naøy ñaõ bieán maøu tro, khoâng laâu seõ naåy choài.”6 Baáy giôø, trôøi Tam thaäp tam thaáy caây Truù ñoä naøy ñaõ naåy choài, khoâng bao laâu nöõa seõ sinh nuï. Baáy giôø, trôøi Tam thaäp tam thaáy roài, chö Thieân laïi hoan hyû: “Hoâm nay caây naøy ñaõ sinh nuï, khoâng bao laâu laïi seõ nôû ñaày.” Tyø-kheo neân bieát, trôøi Tam thaäp tam thaáy roài, caây naøy töø töø nôû ñaày, loøng chö Thieân ñeàu hoan hyû: “Caây naøy ñaõ daàn daàn nôû ñaày, khoâng laâu seõ ñính ñaày hoa.” Tyø-kheo neân bieát, ñeán moät luùc caây aáy nôû ñaày khaép, loøng chö Thieân taát caû ñeàu hoan hyû: “Hoâm nay, caây naøy nôû ñaày hoa.” Baáy giôø, höông cuûa noù bay ngöôïc gioù trong voøng traêm do-tuaàn, khoâng ñaâu khoâng nghe muøi thôm. Baáy giôø, chö Thieân cuøng nhau vui chôi ôû ñoù boán thaùng, vui khoâng theå noùi heát. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, ñeä töû Hieàn thaùnh khi phaùt yù muoán xuaát gia hoïc ñaïo, cuõng gioáng nhö caây naøy baét ñaàu muoán uùa ruïng laù. Laïi nöõa, ñeä töû Hieàn thaùnh xaû boû vôï con, taøi saûn, vôùi loøng tin kieân coá caïo boû raâu toùc, xuaát gia hoïc ñaïo, gioáng nhö laù caây kia ruïng xuoáng ñaát. Tyø-kheo neân bieát, ñeä töû Hieàn thaùnh khoâng töôûng tham duïc, tröø phaùp baát thieän, nieäm giöõ hoan hyû, chí an truù Sô thieàn, nhö caây Truù ñaïc thaønh maøu tro. Laïi nöõa, ñeä töû Hieàn thaùnh coù giaùc, coù quaùn,7 noäi tónh,8 coù hoan hyû, chuyeân chuù nhaát taâm, khoâng giaùc, khoâng quaùn, taâm an truù Nhò thieàn, nhö caây kia naåy choài. Laïi nöõa, ñeä töû Hieàn thaùnh, voâ nieäm,9 maø coù xaû10 töï bieát thaân coù laïc, ñieàu maø chö Hieàn thaùnh mong caàu, xaû* nieäm ñaày ñuû, taâm an truù Tam thieàn, gioáng nhö caây kia sinh nuï.

4. Paøli, A.VII. 69. Paørichattaka. Haùn, Trung, kinh 2. 5. Truù ñaïc thoï . Paøli: Parichattaka. 6. Sinh la voõng . Paøli: Jaølakajaøta. Haùn hieåu laø jaøla-jaøta: Sinh löôùi, thay vì jaølaka-jaøta, sinh choài non. 7. Giaùc, quaùn, hay taàm töù (Paøli: Vitakka-vicaøra), baûn Haùn cheùp nhaàm. Sô thieàn coù giaùc, coù quaùn, hay coù taàm coù töù (Paøli: Savitakkaö savicaøraö); nhöng Nhò thieàn khoâng coù giaùc-quaùn, hay khoâng coù taàm töù (Paøli: Avitakkaö avicaøraö). 8. Nguyeân Haùn: Töùc noäi . Phaùp uaån (tr. 482a): Noäi ñaúng tònh . Paøli: Vuøpasama. 9. Ñeå baûn cheùp soùt chöõ voâ. TNM: Voâ nieäm. Phaùp uaån, ibid.: Ly hyû. Tam thieàn khoâng hyû, neân goïi laø “Ly hyû dieäu laïc ñòa”. Paøli: Pìtiyaø ca viraøgaø. 10. Ñeå baûn: Höõu hoä . Phaùp Uaån, ibid.: Truù xaû .

Laïi nöõa, ñeä töû Hieàn thaùnh ñaõ heát khoå laïc, saàu öu tröôùc ñoù khoâng coøn, khoâng khoå, khoâng laïc, xaû* nieäm thanh tònh, chí an truù ôû Töù thieàn, gioáng nhö caây kia daàn daàn môû ñaày. Laïi nöõa, ñeä töû Hieàn thaùnh döùt saïch höõu laäu, thaønh voâ laäu, taâm giaûi thoaùt, trí tueä giaûi thoaùt, ôû trong hieän phaùp töï thaân chöùng ngoä, nhö thaät bieát raèng, sinh töû ñaõ döùt, phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn laøm ñaõ xong, khoâng coøn taùi sinh nöõa, ñieàu ñoù gioáng nhö caây kia nôû hoa ñaày khaép. Baáy giôø, höông giôùi ñöùc cuûa ñeä töû Hieàn thaùnh nghe khaép boán phöông, khoâng ai khoâng ca ngôïi. Trong boán thaùng töï höôûng vui thích, taâm an truù Töù thieàn, baûn haïnh ñaày ñuû. Cho neân, caùc Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän thaønh töïu höông giôùi ñöùc. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 311

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Nay Ta seõ noùi baûy duï veà nöôùc. Con ngöôøi cuõng nhö vaäy. Haõy laéng nghe! Laéng nghe vaø suy nghó kyõ! Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Thöa vaâng, Theá Toân. Theá Toân baûo: –Sao goïi laø baûy duï veà nöôùc maø töïa ngöôøi? Gioáng nhö coù ngöôøi chìm ôû ñaùy nöôùc; laïi coù ngöôøi taïm ngoi khoûi nöôùc roài laïi chìm xuoáng; coù ngöôøi noåi leân khoûi nöôùc roài nhìn xem; laïi coù ngöôøi noåi leân khoûi nöôùc roài ñöùng yeân; coù ngöôøi bôi ñi trong nöôùc; coù ngöôøi noåi leân khoûi nöôùc roài muoán ñeán bôø kia; laïi coù ngöôøi ñaõ ñeán bôø kia. Naøy caùc Tyø-kheo, ñoù goïi laø baûy vieäc duï veà nöôùc xuaát hieän ôû ñôøi. Sao goïi laø ngöôøi chìm döôùi ñaùy nöôùc khoâng noåi leân ñöôïc? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi maø toaøn theå ñaày khaép phaùp baát thieän, traûi qua nhieàu kieáp, khoâng theå chöõa trò. Ñoù goïi laø ngöôøi chìm döôùi ñaùy nöôùc. Sao goïi laø ngöôøi naøo noåi leân khoûi nöôùc roài chìm laïi? Hoaëc coù ngöôøi maø tín caên daàn mai moät, tuy coù phaùp laønh nhöng khoâng chaéc chaén. Thaân, mieäng, yù hoï haønh thieän, nhöng sau ñoù thaân, mieäng, yù laïi haønh phaùp baát thieän, thaân hoaïi maïng chung sinh vaøo ñòa nguïc. Ñoù goïi laø ngöôøi ra khoûi nöôùc roài chìm laïi. Sao goïi laø ngöôøi noåi leân khoûi nöôùc roài nhìn xem? ÔÛ

ñaây, hoaëc coù ngöôøi coù tín thieän caên, nhöng haønh vi cuûa thaân, khaåu, yù laïi khoâng laøm taêng tröôûng phaùp naøy, töï thuû maø ñöùng yeân, thaân hoaïi maïng chung sinh vaøo A-tu-luaân. Ñoù goïi laø ngöôøi ra khoûi nöôùc maø nhìn.12 Sao goïi laø ngöôøi ra khoûi nöôùc maø ñöùng? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi coù loøng tin, tinh

11.

Paøli, Udakuøpama (R. iv. 12). Haùn, Trung, kinh 4.

12.

Haùn dòch muïc naøy khaùc thöù töï vôùi Trung vaø Paøli: Ñaây laø haïng ngöôøi noåi leân roài ñöùng yeân ñöôïc, khoâng chìm trôû laïi.

taán döùt ba keát söû13, khoâng thoaùi chuyeån nöõa, aét ñaït cöùu caùnh, thaønh ñaïo Voâ thöôïng. Ñoù goïi laø ngöôøi ra khoûi nöôùc maø ñöùng14. Sao goïi laø ngöôøi muoán loäi khoûi nöôùc? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi tín caên tinh taán, loøng luoân hoå theïn, vôi moûng ba keát söû daâm, noä, si. Trôû laïi ñôøi naøy moät laàn nöõa roài ñoaïn tröø goác khoå.15 Ñoù goïi laø ngöôøi ñònh vöôït khoûi nöôùc. Sao goïi laø ngöôøi muoán ñeán bôø kia? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi tín caên tinh taán, döùt saïch naêm haï phaàn keát söû, thaønh A-na-haøm, khoâng laïi theá gian naøy nöõa maø nhaäp Nieát-baøn treân ñoù16. Ñoù goïi laø ngöôøi muoán ñeán bôø kia. Sao goïi laø ngöôøi ñaõ ñeán bôø kia? ÔÛ ñaây, hoaëc coù ngöôøi tín caên tinh taán, maø coù loøng hoå theïn, döùt saïch höõu laäu thaønh voâ laäu, ôû trong hieän phaùp, töï thaân chöùng ngoä, nhö thaät bieát raèng, sinh töû ñaõ döùt, Phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc caàn laøm ñaõ xong, khoâng coøn taùi sinh nöõa, ôû trong Nieát-baøn giôùi voâ dö maø Baùt-nieát-baøn. Ñoù goïi laø ngöôøi ñaõ vöôït qua bôø kia. Naøy Tyø-kheo, ñoù goïi laø coù baûy duï veà nöôùc vaø ngöôøi, maø Ta vöøa noùi cho caùc oâng. Ñieàu maø chö Phaät Theá Toân caàn laøm ñeå tieáp ñoä moïi ngöôøi, nay Ta ñaõ laøm xong. Caùc oâng haõy ôû nôi yeân tónh, hoaëc döôùi goác caây, haõy nghó ñeán vieäc toïa thieàn, chôù sinh bieáng nhaùc. Ñoù laø lôøi daïy cuûa Ta. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

13.

Paøli: Ñaéc Döï löu.

14.

Haùn dòch muïc naøy traùi thöù töï vôùi Trung vaø Paøli: Ñaây laø haïng ngöôøi ngoi leân khoûi nöôùc roài, ñaõ ñöùng yeân ñöôïc, coøn coù theå quaùn saùt.

15.

Haïng chöùng Nhaát lai.

16.

Treân Tònh cö thieân.

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Thaùnh vöông cai trò nöôùc xa

xoâi,18 neáu thaønh töïu baûy phaùp, seõ khoâng bò keû thuø, giaëc cöôùp chieám giöõ. Nhöõng gì laø baûy? 1. Thaønh quaùch aáy raát cao, ñöôïc söûa sang teà chænh. Ñoù goïi laø vò vua kia thaønh töïu phaùp thöù nhaát. 2. Laïi nöõa, coång thaønh kia chaéc chaén. Ñoù goïi laø thaønh kia thaønh töïu phaùp thöù hai. 3. Laïi nöõa, ngoaøi thaønh kia coù haøo raát saâu roäng. Ñoù goïi laø thaønh kia thaønh töïu phaùp thöù ba. 4. Laïi nöõa, trong thaønh kia nhieàu thoùc gaïo, kho laãm chöùa ñaày aép. Ñoù goïi laø thaønh kia thaønh töïu phaùp thöù tö. 5. Laïi nöõa, thaønh kia nhieàu cuûi, coû. Ñoù goïi laø thaønh kia thaønh töïu phaùp thöù naêm. 6. Laïi nöõa, thaønh kia nhieàu cuï khí, gaäy goäc, ñaày ñuû caùc chieán cuï. Ñoù goïi laø thaønh kia thaønh töïu phaùp thöù saùu. 7. Laïi nöõa, chuû thaønh kia raát thoâng minh, taøi cao, döï bieát tình ngöôøi, ñaùng duøng roi thì duøng roi, ñaùng söûa trò thì söûa trò. Ñoù goïi laø thaønh kia thaønh töïu phaùp thöù baûy, caûnh ngoaøi khoâng theå ñeán xaâm chieám. Ñoù goïi laø, naøy caùc Tyø-kheo, chuû nöôùc thaønh kia thaønh töïu baûy phaùp, neân ngöôøi ngoaøi khoâng theå tieáp caän quaáy nhieãu. ÔÛ ñaây, Tyø-kheo cuõng laïi nhö vaäy, neáu thaønh töïu baûy phaùp thì teä ma Ba-tuaàn khoâng theå tuøy tieän ñöôïc. Nhöõng gì laø baûy? ÔÛ ñaây, Tyø-kheo thaønh töïu giôùi luaät, ñaày ñuû oai nghi, phaïm luaät nhoû coøn sôï huoáng gì laø lôùn. Ñoù goïi laø Tyø-kheo thaønh töïu phaùp thöù nhaát naøy, teä aùc ma khoâng theå tuøy tieän ñöôïc. Gioáng nhö thaønh kia cao roäng, raát nghieâm nhaët, khoâng theå phaù hoaïi. Laïi nöõa, naøy Tyø-kheo, khi maét thaáy saéc khoâng khôûi töôûng ñaém, cuõng khoâng khôûi nieäm, nhaõn caên ñaày ñuû, khoâng thuû hoä nhaõn caên khoâng ñeå khuyeát thuûng, roø ræ;19 tai nghe tieáng, muõi ngöûi muøi, löôõi nieám vò, thaân xuùc chaïm, yù ñoái vôùi phaùp cuõng laïi nhö vaäy, cuõng khoâng khôûi töôûng, ñaày ñuû yù caên, maø khoâng loaïn töôûng, thuû hoä ñaày ñuû yù caên. Ñoù goïi laø Tyø- kheo thaønh töïu phaùp thöù hai naøy, teä ma Ba-tuaàn khoâng theå tuøy tieän; nhö thaønh quaùch kia cöûa ngoõ chaéc chaén. Laïi nöõa, Tyø-kheo nghe nhieàu khoâng queân, thöôøng nhôù nghó tö duy chaùnh phaùp ñaïo giaùo, nhöõng phaùp ñaõ nghe qua tröôùc kia thaûy ñeàu thoâng suoát. Ñoù goïi laø Tyø-kheo thaønh töïu phaùp thöù ba naøy, teä ma Ba-tuaàn khoâng theå tuøy tieän; nhö beân ngoaøi thaønh quaùch kia coù haøo raát saâu vaø roäng. Laïi nöõa, Tyø-kheo coù nhieàu phöông tieän20, nhöõng phaùp maø khoaûng ñaàu thieän xaûo, giöõa thieän xaûo, cuoái cuõng thieän xaûo, thanh tònh ñaày ñuû, hieån hieän phaïm haïnh. Ñoù goïi laø

17.

Paøli, A.VII. 67. Nagara (R. iv. 105). Haùn, Trung, kinh 3.

18.

Haùn: Vieãn quoác . Trung: bieân thaønh , thaønh trì ôû bieân ñòa. Paøli: Paccantimaö nagaraö.

19.

Ñoaïn noùi veà phoøng hoä caên moân, raûi raùc trong nhieàu kinh, nhöng vaên dòch khoâng thoáng nhaát.

20.

Haùn: Ña chö phöông tieän , neân hieåu: Nhieàu noã löïc, tinh caàn.

Tyø-kheo thaønh töïu phaùp thöù tö naøy; nhö thaønh quaùch kia, nhieàu luùa gaïo, giaëc ngoaøi khoâng daùm ñeán xaâm laêng. Laïi nöõa, Tyø-kheo tö duy veà boán phaùp taêng thöôïng taâm21, cuõng khoâng ræ thoaùt.22 Ñoù goïi laø Tyø-kheo thaønh töïu phaùp thöù naêm naøy, teä ma Ba-tuaàn khoâng theå tuøy tieän; nhö thaønh quaùch kia, nhieàu cuûi, coû, ngöôøi beân ngoaøi khoâng theå ñeán quaáy nhieãu. Laïi nöõa, Tyø-kheo ñaéc boán Thaàn tuùc, thöïc hieän khoâng khoù. Ñoù goïi laø Tyø-kheo thaønh töïu phaùp thöù saùu naøy, teä ma Ba-tuaàn khoâng theå tuøy tieän; nhö trong thaønh kia ñaày ñuû vuõ khí. Laïi nöõa, Tyø-kheo coù theå phaân bieät ñaày ñuû aám, nhaäp, giôùi, cuõng laïi phaân bieät phaùp do möôøi hai nhaân duyeân phaùt sinh. Ñoù goïi laø Tyø-kheo thaønh töïu phaùp thöù baûy naøy, teä ma Ba- tuaàn khoâng theå tuøy tieän; nhö chuû thaønh quaùch kia thoâng minh, taøi cao, ñaùng baét thì baét, ñaùng thaû thì thaû. Nay ñaây, Tyø-kheo cuõng laïi nhö vaäy, bieát phaân bieät ñaày ñuû caùc beänh aám, giôùi23, nhaäp. Tyø-kheo thaønh töïu baûy phaùp naøy, teä ma Ba-tuaàn khoâng theå tuøy tieän. Cho neân, caùc Tyø- kheo, haõy tìm caàu phöông tieän phaân bieät aám, giôùi*, nhaäp vaø möôøi hai nhaân duyeân, ñöøng ñeå maát thöù lôùp, lieàn vöôït caûnh ma, khoâng coù ôû trong aáy nöõa. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 5

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Nay ta seõ noùi veà baûy y chæ xöù cuûa thöùc24, caùc oâng haõy laéng nghe vaø suy nghó kyõ. Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Thöa vaâng, Theá Toân! Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Vì sao noù ñöôïc goïi laø baûy nôi ôû thaàn thöùc? Chuùng sinh vôùi nhieàu loaïi thaân vaø nhieàu loaïi töôûng khaùc nhau, nhö ngöôøi vaø trôøi.25 Laïi nöõa, chuùng sinh hoaëc nhieàu loaïi thaân nhöng chæ coù moät töôûng, ñoù laø trôøi Phaïm-ca-di môùi xuaát hieän ôû theá gian.26 Laïi nöõa, chuùng sinh moät thaân nhöng nhieàu töôûng, ñoù laø trôøi Quang aâm. Laïi nöõa, chuùng sinh moät thaân, moät töôûng, ñoù laø trôøi Bieán tònh. Laïi nöõa, chuùng sinh voâ löôïng khoâng, laø trôøi Khoâng xöù. Laïi nöõa, chuùng sinh voâ löôïng thöùc, laø trôøi Thöùc xöù. Laïi nöõa, chuùng sinh voâ höõu xöù, laø trôøi Voâ höõu xöù. Naøy Tyø-kheo, ñoù goïi laø baûy nôi thöùc truù. Nay Ta ñaõ noùi baûy thöùc xöù.

21.

Töùc tu boán Thieàn. Paøli: Catunnaö jhaønaønaö aøbhicetasikaønaö.

22.

Haùn: Baát thoaùt laäu . Neân hieåu: Deã chöùng ñaït, khoâng khoù. Paøli: Nikaømalaøbhì hoti akicchalaøbhì akasiralaøbhì.

23.

Nguyeân Haùn: Trì . Treân kia dòch laø giôùi. Haùn dòch baát nhaát.

24.

Nguyeân Haùn: Thaàn chæ xöù . Xem, Tröôøng, kinh 9 (tr. 52a) Paøli, Cf. D.iii. tr. 253. Satta vióóaøòaæähitiyo.

25.

Haùn dòch khoâng xaùc ñònh: Chæ moät phaàn chö Thieân töùc Duïc giôùi thoâi.

26.

Haùn: Sô xuaát theá gian, dòch khoâng heát yù. Neân hieåu: Khi kieáp môùi saùng thaønh.

Nhöõng ñieàu maø chö Phaät Theá Toân caàn laøm ñeå tieáp ñoä moïi ngöôøi, nay Ta ñaõ laøm xong. Caùc oâng haõy ñeán döôùi boùng caây vaéng veû, haõy kheùo tu haïnh naøy, chôù coù löôøi bieáng. Ñoù laø nhöõng lôøi daïy cuûa Ta. Caùc Tyø-kheo, sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

KINH SOÁ 627

Nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, nöôùc Xaù-veä. Vaøo luùc baáy giôø, Toân giaû Quaân-ñaàu28 thaân mang beänh naëng, naèm lieät giöôøng, khoâng theå töï ngoài daäy. Khi aáy, Quaân-ñaàu nghó: “Hoâm nay khoâng ñöôïc Theá Toân Nhö Lai ruû loøng thöông xoùt. Ta ñang gaëp beänh naëng, khoâng coøn soáng bao laâu nöõa. Thuoác thang khoâng tieáp. Laïi nghe Theá Toân noùi: “Coøn moät ngöôøi chöa ñoä, Ta quyeát khoâng boû.” Song nay chæ moät mình ta bò boû rôi. Coøn khoå naøo hôn! Baáy giôø, Theá Toân duøng Thieân nhó nghe ñöôïc lôøi oaùn traùch cuûa Tyø-kheo Quaân-ñaàu. Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng haõy tuï hoïp ñeán choã Tyø-kheo Quaân-ñaàu, hoûi thaêm beänh Tyø-kheo aáy. Caùc Tyø-kheo ñaùp: –Thöa vaâng, Theá Toân! Roài, Theá Toân daãn caùc Tyø-kheo ñi laàn ñeán phoøng Tyø-kheo Quaân-ñaàu. Quaân-ñaàu töø xa nhìn thaáy Nhö Lai ñeán, lieàn töï gieo mình xuoáng ñaát. Baáy giôø, Theá Toân baûo Quaân-ñaàu: –Nay oâng mang beänh raát laø naëng, khoâng caàn xuoáng giöôøng. Ta töï coù choã ngoài. Theá Toân baûo Quaân-ñaàu: –Beänh cuûa oâng taêng hay giaûm, hay khoâng taêng giaûm? OÂng coù theå nghe Ta daïy ñöôïc khoâng? Luùc aáy, Tyø-kheo Quaân-ñaàu baïch Phaät: –Beänh hoâm nay cuûa ñeä töû raát naëng, chæ coù taêng, khoâng coù giaûm. Thuoác uoáng khoâng thaám vaøo ñaâu. Theá Toân hoûi: –Ngöôøi chaêm soùc beänh laø ai vaäy? Quaân-ñaàu baïch: –Caùc vò phaïm haïnh ñeán, gaëp thì chaêm soùc. Baáy giôø, Theá Toân baûo Quaân-ñaàu: –Nay oâng coù theå noùi cho Ta nghe baûy Giaùc yù khoâng? Baáy giôø, Quaân-ñaàu neâu teân baûy Giaùc yù ba laàn: –Nay con coù theå ôû tröôùc Nhö Lai noùi phaùp baûy Giaùc yù. Theá Toân baûo: –Neáu coù theå noùi cho Nhö Lai nghe thì cöù noùi. Quaân-ñaàu baïch Phaät:

27.

Paøli, S. 46. 16 Gilaøna (3) (R.v. 81).

28.

Quaân-ñaàu. Paøli: Mahaø-Cunda. Nhöng, baûn Paøli noùi Ñöùc Phaät beänh, vaø Cunda laøm thò giaû chaêm soùc beänh, chöù khoâng phaûi Cunda beänh.

–Baûy Giaùc yù. Nhöõng gì laø baûy? Nhö Lai ñaõ noùi, ñoù laø nieäm giaùc yù, phaùp giaùc yù, tinh taán giaùc yù, hyû giaùc yù, khinh an* giaùc yù, ñònh giaùc yù, xaû* giaùc yù. Baïch Theá Toân, goïi laø coù baûy Giaùc yù naøy, chính laø nhö vaäy. Sau khi Toân giaû Quaân-ñaàu noùi nhöõng lôøi naøy xong, moïi beänh taät ñeàu ñöôïc tröø khoûi, khoâng coøn khoå naõo.29 Baáy giôø, Quaân-ñaàu baïch Theá Toân: –Hieäu nghieäm nhaát trong caùc thöù thuoác, ñoù chính laø phaùp baûy Giaùc yù naøy. Muoán noùi laø thuoác hay nhaát khoâng qua baûy Giaùc yù naøy. Con nhôø tö duy veà baûy Giaùc yù maø beänh gì cuõng khoûi caû. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Caùc oâng thoï trì phaùp baûy giaùc yù naøy, kheùo nhôù phuùng tuïng, chôù coù hoà nghi ñoái vôùi Phaät, Phaùp, Taêng. Moïi beänh hoaïn cuûa chuùng sinh kia ñöôïc tröø khoûi. Vì sao? Vì baûy Giaùc yù naøy raát khoù löôøng heát, nhöng nhôø ñoù taát caû caùc phaùp ñeàu ñöôïc thaáu roõ, heát thaûy caùc phaùp ñeàu ñöôïc soi saùng. Cuõng nhö thuoác hay chöõa trò heát thaûy caùc beänh. Gioáng nhö cam loà aên khoâng bieát chaùn. Neáu khoâng ñöôïc baûy Giaùc yù naøy, caùc loaøi chuùng sinh seõ troâi laên sinh töû. Caùc Tyø-kheo, haõy tìm caàu phöông tieän tu baûy Giaùc yù. Caùc Tyø-kheo, haõy hoïc ñieàu naøy nhö vaäy. Caùc Tyø-kheo, sau khi nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

29. Baûn Paøli: Phaät baûo Cunda noùi baûy Giaùc chi. Cunda noùi xong, Phaät khoûi beänh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.